

Beoordelingscriteria Groene Inspiratieprijs Veere 2019

De jury van de Groene Inspiratieprijs 2019 heeft het thema duurzaamheid nog eens goed tegen het licht gehouden. Wat is duurzaamheid eigenlijk? Wat zijn de specifieke uitdagingen voor de gemeente Veere? Waarin kan een Veerse ondernemer een verschil maken? En waar worden de genomineerden voor de Groene Inspiratieprijs Veere 2019 op beoordeeld? De onderdelen Natuur, Energie, Producten, Water, Landschap en Inspirerend vermogen vormen hiervoor de basis:

Natuur

Het onderdeel 'Natuur' gaat over alles wat leeft: flora, fauna en over biodiversiteit. De natuur levert ons een hele reeks aan onmisbare producten en diensten, van schoon water, hout, voedsel en medicijnen tot zuurstofproductie, koolstofopname, waterzuivering en kustbescherming. Maar ook gezondheid, ontspanning, inspiratie en culturele identiteit. Dat heeft waarde.

Biodiversiteit is een belangrijk onderdeel van 'natuur' en gaat over de verscheidenheid van al het leven op aarde. Het speelt een belangrijke rol in het dagelijks leven. Iedereen kan daar een rol in vervullen. Inwoners kunnen een bijdrage leveren door bijvoorbeeld een diervriendelijke tuin in te richten. Een tuin met voldoende structuur en afwisseling levert jaarrond afwisseling in het beeld en de beleving van de seizoenen.

De genomineerden voor de Groene Inspiratieprijs Veere 2019 worden voor het onderdeel 'Natuur' getoetst op de drie P's: People, Planet en Profit. Deze termen staan voor duurzaam ondernemen en leveren een lange-termijnwinst op voor zowel ondernemers, maatschappij als de leefomgeving:

- Planet: de winst voor het (leef)milieu: de aanleg van natuurgebieden en een groene dooradering van het landschap levert een enorme meerwaarde voor tal van soorten;
- Profit: de economische effecten op goederen en diensten: een aantrekkelijk landschap draagt bijvoorbeeld bij aan een toeristisch aantrekkelijk product en de WOZ;

- People: het positieve effect op mensen binnen en buiten de onderneming: mensen blijken zich beter te voelen en minder stress te ervaren in een groene omgeving.

Energie

Het onderdeel 'Energie' gaat over energie besparing (minder energie gebruiken) en over CO₂ reductie (de vraag die overblijft duurzaam opwekken).

1. Minder energie gebruiken

Onze huidige leefstijl is luxueus en dat brengt ons veel welvaart. Dat luxe leven vraagt veel energie in de vorm van stroom en warmte. Beide energievormen worden grotendeels door fossiele brandstoffen geproduceerd. Wat zijn grote energievreters in onze samenleving? Vervoer, verwarming, voedselproductie, industrie en bijvoorbeeld dataopslag. Al deze zaken worden door het koopgedrag van de consument gestuurd. Energieverbruik verminderen kan door efficiëntere logistiek, verwarming, etc. Een belangrijke vorm van energiebesparing is het verminderen van transportbewegingen. Het eten van lokaal voedsel geeft op lokale schaal een verhoogd energieverbruik, maar daarvoor vindt weer minder transport plaats. Dat geldt ook voor andere producten zoals meubels, bouwmaterialen, etc. Kortom, het mijden van energieverbruik geeft een directe mogelijkheid om de impact op het klimaat te verkleinen. Het zoveel mogelijk kopen van lokale producten vraagt keuzes. Seizoensgebonden eten, etc.

2. CO₂-reductie: Alternatieve energiebronnen gebruiken en CO₂ opslaan.

Het gebruik van niet fossiele energiebronnen is belangrijk. Niet alleen zonne- en windenergie, maar ook getijde-energie of bijvoorbeeld osmose energie. Veere heeft unieke eigenschappen met 60km kust, ondiep water, landbouwgronden, goede infrastructuur etc. Daarom is het belangrijk dat de gemeente Veere aansluit op de hoogspanningsnetten van de windmolenparken uit de Noordzee. Getijde energie is een goed alternatief en een constante vorm van energie. Tot 2025 zal de productie van alternatieve energie in Veere voornamelijk zijn door zonne-energie, aardwarmte en windenergie. Daarna zullen we op moeten schalen met andere energiebronnen en opslag van energie. In de gemeente Veere kan de landbouw een grote rol spelen in de opslag van CO₂. Door zorgvuldige omgang met de bodem is het mogelijk om grote hoeveelheden organische stof op te slaan in de bodem. Dat is direct koolstof wat door planten uit CO₂ gemaakt wordt. Voor de boer geeft het veel voordelen: betere vochthuishouding, betere nutriënt-beschikbaarheid over het groeiseizoen en betere structuur van de bodem. Het is een unieke kans om de landbouw te extensiveren en zo het akkergebied aantrekkelijker te maken voor dieren en planten.

De genomineerden voor de Groene Inspiratieprijs Veere 2019 worden voor het onderdeel 'Energie' getoetst op:

- Draagt de genomineerde bij aan de vermindering van energie gebruik? Bijvoorbeeld door

- het stimuleren van lokale producten
- het stimuleren van lokaal geproduceerd & seizoensgebonden voedsel
- het verminderen van transportbewegingen
- Draagt de genomineerde bij aan de productie van alternatieve energie?
- Draagt de genomineerde bij aan de opslag van energie?

Producten

Duurzame producten zijn altijd vervaardigd uit materialen die uit de Natuurlijk Kingloop of uit de Technische Kingloop komen.

Natuurlijke Kingloop

Materialen uit de natuurlijke kringloop zijn op natuurlijke wijze gegroeid en verteren volledig aan het einde van hun levensduur. De CO₂ die deze materialen tijdens de groeifase opnemen geven ze bij vertering of verbranding weer af.

Technische Kingloop

Materialen uit de technische kringloop worden geproduceerd uit grondstoffen die in de aarde voorkomen. Bij verwerking van de grondstoffen tot producten, tijdens de levensduur van het product en bij de recycling van de producten mogen geen schadelijke stoffen vrijkomen. Aan het einde van de levensduur van een bepaald product moeten de materialen waaruit het product bestaat weer met de oorspronkelijke kwaliteit beschikbaar komen voor verwerking tot nieuwe producten.

Bij de aanschaf van een product zouden de volgende afwegingen gemaakt moeten worden:

1. Is het echt nodig dat ik het product koop (of kan het bijvoorbeeld ook gehuurd worden?)
2. Als er een product beschikbaar is dat volledig uit de biologische kringloop afkomstig is dan heeft dat in principe de voorkeur.
3. Producten uit de technische kringloop zijn net zo duurzaam als producten uit de biologische kringloop omdat ze zonder kwaliteitsverlies voor 100% worden hergebruikt. Vaak is voor deze producten echter meer energie nodig bij de productie. Daar staat tegenover dat ze vaak een aanzienlijk langere levensduur hebben in vergelijking met producten uit de biologische kringloop. Een product uit de technische kringloop dat in vergelijking met een product uit de biologische kringloop 10 keer zo lang meegaat en slechts twee keer zoveel energie kost bij de productie is daarom een betere keuze.

De genomineerden voor de Groene Inspiratieprijs Veere 2019 worden voor het onderdeel 'Producten' getoetst op:

- Welk deel van de producten die genomineerde gebruikt of vervaardigd bestaat uit materialen die passen in de natuurlijke en/of de technische kringloop?
- Heeft genomineerde een weloverwogen keuze gemaakt tussen materialen uit de natuurlijke en de technische kringloop?

Water

Het onderdeel 'Water' gaat over waterbesparing, het voorkomen van vervuiling en verzilting, waterzuivering en -opslag. Water is voor de gemeente Veere allesbepalend.

Water heeft het landschap gevormd, is nog steeds aanwezig zowel in de zoute als zoete vorm. In de bodem is zowel zoet- als zout water aanwezig. Het zoute water is aanwezig doordat vroeger de zee het land heeft gevormd en door de inundatie van het eiland Walcheren in 1944. Zoute kwel langs de kust zorgt voor nieuwe aanvoer van zoutwater in de ondergrond. Zoet water is aanwezig in kreekruigen en in de teeltlaag van de akkers evenals onder het zoute water in de pleistocene zandlaag op 20 meter diepte.

Het gebruik van zoet water is van levensbelang voor de mens en de natuur. De natuur heeft een aanpassingsvermogen om met zout water om te gaan. De mens is wel afhankelijk van zoet water. Het leidingwater op Walcheren komt uit Brabant uit de Maas. Daarvoor zijn we dus niet afhankelijk van de eigen zoetwatervoorraad. De landbouw daarentegen wel. De landbouw op Walcheren is afhankelijk van neerslag en een kleine aanwezige bodemvoorraad in kreekruigen. Het besparen van drinkwater is altijd goed. Alternatieven voor bijvoorbeeld recreatiebedrijven zijn erg duur en eigenlijk onmogelijk door legionellapreventie voorschriften. De landbouw heeft een grote taak in het weerbaarder maken van hun teeltmethodes. De jacht naar zoet water is niet oneindig en het is nodig dat daar beleid op komt. Boeren moeten gestimuleerd worden om teeltmethodes en gewassen aan te passen zodat het gebruik van zoet water niet toe neemt. De druk op de natuur wordt zo minder groot en er is een betere balans tussen zoet en zout water. Het oprukken van zout water wordt veroorzaakt door het onttrekken van zoet water. De verwachte zeespiegelstijging zal de zoute kwel alleen maar toe laten nemen. Anticiperen op zout water is beter dan het proberen zo lang mogelijk tegen te houden.

Waterkwaliteit is niet alleen uit te meten in zoutgehalte. De hoeveelheid stikstof en fosfaat is ook belangrijk voor de waterkwaliteit. Het verduurzamen en veranderen van de landbouw is daarin cruciaal. Hierin zijn de laatste jaren al grote stappen gemaakt.

Fysieke waterkwaliteit is van groot belang voor het kustkarakter van de gemeente Veere. Te denken is aan plastic vervuiling en zwemwaterkwaliteit. Vervuiling met plastic moet zoveel mogelijk worden tegengegaan.

Kort samengevat:

- Drinkwater komt van buiten de gemeente, wel zuinig met water omgaan!
- Stimuleer het reguleren van regenwater.
- Maak / houd de landbouw niet afhankelijk van zoet water.
- Stimuleer de verbetering van waterkwaliteit, zowel chemisch als fysiek.

De genomineerden voor de Groene Inspiratieprijs Veere 2019 worden voor het onderdeel 'Water' getoetst op

- Draagt de genomineerde bij aan (een vorm van) waterbesparing?
- Draagt de genomineerde bij aan een goede balans tussen zoet en zout water?
- Draagt de genomineerde bij aan de verbetering van de waterkwaliteit

Landschap

Het onderdeel 'Landschap' gaat over het begrijpen, beschermen en versterken van het landschap. De verschillende types landschap in de gemeente Veere (strand, duin, kreekrug, poel) vragen om verschillend gebruik van dat landschap, om een 'passende schaal' en om verschillende toepassingen, flora en fauna. Dit geldt niet alleen voor het 'open landschap', maar juist ook voor de openbare ruimte en bebouwde omgeving.

De genomineerden voor de Groene Inspiratieprijs Veere 2019 worden voor het onderdeel 'Landschap' getoetst op:

- Laat de genomineerde zien dat hij / zij het landschap begrijpt en heeft toegepast?
- Zijn de toepassingen van het landschap van de genomineerde op een 'passende schaal'?
- Heeft de genomineerde anderen hierin meegenomen en geïnspireerd?

Inspirerend vermogen

Genomineerden voor de duurzaamheidsprijs 2019 worden mede beoordeeld op de maatschappelijke impact die zij hebben met hun initiatief, zowel in de directe omgeving van het bedrijf als in de eigen branche.

De genomineerden voor de Groene Inspiratieprijs Veere 2019 worden voor het onderdeel 'Inspirerend vermogen' getoetst op:

- Heeft de genomineerde de directe omgeving erbij betrokken en/of mee laten doen?
- Is de genomineerde een voorbeeld voor anderen binnen de eigen branche?

- Verspreidt de genomineerde duurzaamheid als gedachtengoed actief via b.v. eigen netwerk of binnen netwerken van de eigen branche?
- Is de genomineerde een 'pionier'?

De jury van de Groene Inspiratieprijs 2019 beseft dat genomineerden waarschijnlijk niet op al deze onderdelen een bijdrage kunnen leveren. Wanneer een Veeerse ondernemers is genomineerd en akkoord is met de nominatie, krijgt hij / zij de gelegenheid om aan te geven op welke (3 van de 6) onderdelen hij / zij beoordeeld wil worden.

Domburg, 1 juli 2019.